

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 13.04.2012, редакція від 11.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1089> (дата звернення 16.11.2020 р.)
2. Заходи забезпечення кримінального провадження : наук.-практ. посіб. Богатирьова О.І., Галай А.О., Гладун О.З. та ін.; за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В.Т. Маляренка. Київ. Національна академія прокуратури України, 2015. 310 с
3. Ионов В. А. Наложение ареста на имущество при производстве предварительного расследования по уголовным делам об экономических преступлениях : монография. Москва. : Юрлитинформ, 2012. 192 с.

**Шнипко Яна**  
курсант IV курсу факультету  
підготовки фахівців для органів  
досудового розслідування, гр. ДР 743  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ  
*Науковий керівник:* **Федченко Володимир**  
професор кафедри кримінального процесу,  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ  
кандидат юридичних наук,  
доцент

## **АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

У наш час, зважаючи на з'явлення нових можливостей завдяки досягненням науково-технічного прогресу діяльність експертів стала досить затребуваною та застосовується більш ефективніше аніж, наприклад, у радянські часи. Методи розслідування злочинів становляться більш різноманітними. Проте проведення експертизи завжди було найсуттєвішою складовою успішного розкриття кримінальних проваджень. Певне, це найактивніша форма викриття правопорушників.

Даний вид діяльності дає змогу слідчим підрозділам скористатися науковими знаннями майже в будь-якій галузі, що безсумнівно в рази полегшує та прискорює процес пошуку злочинців та притягнення їх до відповідальності.

На мою думку, проблеми визначення порядку призначення та проведення експертизи у кримінальному процесі потребують подальшої розробки. Крім того, у науці ще й досі не розвинуто розуміння інституту судової експертизи. Її розглядають як дослідження, проведене експертом та слідча дія. Тому вважаю доречним здійснити деталізований розбір цієї тематики.

Відомо, що під час проведення кримінального провадження найчастіше застосовується такий вид слідчої розшукової дії як проведення експертизи, що передбачає собою дослідження та вирішення досвідченими спеціалістами питань, що вимагають спеціальних знань в царині науки, економіки чи в іншій сфері знань. Тож, якщо казати про судову експертизу, то це дія, спрямована на використання отриманих результатів, передбачена процесуальним законодавством. Судова експертиза є досить складною, а також єдиною процесуальною дією, яка містить в собі підготовчий та прикінцевий етап, що здійснюється правоохоронними органами та етап дослідження, проведений експертом. Оскільки дана процесуальна дія має широке значення під час досудового розслідування, вона містить в собі предмет та завдання. Предметом у судовій експертизі визначаються тільки ті провідні риси та властивості, на які безпосередньо акцентується увага у момент діяльності слідчого (якщо казати з боку самого дослідження). Інакше кажучи, це фактичні дані та обставини, що мають значення для кримінального провадження. Визначаючи питання про завдання можна виокремити два головних компоненти: мета та об'єкт. Вони тісно пов'язані з предметом судових експертиз, а також з методикою експертного дослідження.

У кримінальному судочинстві України судові експертизи серед інших процесуальних дій посідають значне місце. Вони призначаються у випадках, коли для вирішення певних питань при провадженні у справі, потрібні наукові, технічні або інші спеціальні знання. Доцільність або недоцільність проведення

тієї чи іншої експертизи визначається службовими особами та органами, у провадженні яких перебуває кримінальна справа. Підставою для проведення судово-медичної експертизи є постанова особи, що здійснює розслідування кримінальної чи цивільної справи, або ж ухвала суду.

Під час провадження у кримінальних і цивільних справах досить часто виникає необхідність використання знань людей, що володіють науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями. В таких випадках за постановою органів розслідування, судді або за ухвалою суду особам, які володіють цими спеціальними знаннями, доручається провести судову експертизу і за її результатами дати висновок.

Особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань і задіяні до цього відповідними державними органами і службовими особами, іменуються експертами, а виконані ними дослідження об'єктів з відповідями на питання – експертизами.

Експертиза становить дослідження наданих судом чи іншими учасниками кримінального процесу об'єктів, яке проводиться експертами на основі спеціальних знань та на науковому підґрунті з метою вивчення відомостей про факти, що мають істотне значення для правильного вирішення справи, яке відбувається у процесуальному порядку з дотриманням встановлених чинним законодавством правил. Об'єктом у проведенні експертизи є певний предмет (предмети), які необхідно дослідити експерту, якими зазвичай є речові докази. Крім того, до об'єктів експертизи також належать події, факти, явища та інші нематеріальні об'єкти, необхідність вивчення яких в процесі розгляду потребує спеціальних знань та проведення експертного дослідження. Однак вивчення цих подій, фактів, явищ та інших нематеріальних об'єктів здійснюється шляхом дослідження матеріальних носіїв інформації про них.

Підводячи підсумки, треба зазначити, що судова експертиза є одним із найбільш надійних джерел доказування. За даними МВС за допомогою експертиз та інших наукових досліджень розкривається більше третини кримінальних правопорушень. Тому в кримінальному судочинстві широко практикується їх

проведення. Переважна більшість експертиз проводиться на належному професійному рівні, але разом з тим, допускається немало порушень законодавства при їх призначенні та проведенні, а також у використанні висновків експертиз як доказу в кримінальному провадженні. Існує також неврегульованість деяких питань, що призводить до певних ускладнень в судово-слідчій практиці.

З метою усунення виявлених недоліків і подальшого покращення роботи судово-слідчих органів у сфері провадження судової експертизи, необхідно доповнити або внести в діюче кримінальне процесуальне законодавство зміни для вирішення окремих питань, що стосуються процесуального порядку проведення судової експертизи, а саме строків її проведення, переглянути права деяких учасників процесу стосовно судової експертизи. Необхідно також зазначити, що необхідність проведення судових експертиз, впливає з матеріалів кримінального провадження і таким чином носить об'єктивний характер. Правильне вирішення питання про її призначення або відмову обумовлене, насамперед, вимогами процесуального закону. Висновок судової експертизи відіграє важливу роль у кримінальному процесі України, адже він служить джерелом доказів, що сприяє встановленню істини у кримінальному провадженні.

### **Список використаної літератури:**

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, зі змінами та доповненнями, від 13.04.2012 №4651, VI (Редакція станом на 23.04.2020), 360 с.
2. Лев Гула. Теоретичні основи проведення комплексних судових експертиз, 2018, с. 125-129.
3. Керевич О.В. Особливості призначення судових експертиз для встановлення індивідуально-психологічних особливостей підозрюваного (обвинуваченого). – Вісник кримінального судочинства, 2018- №2.
4. Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень; Мін.юст України; Наказ, Інструкція, Рекомендації від 08.10.1998 № 53/5. Редакція від 22.01.2020р.